

Miina Aho

Taideyliopiston Kuvataideakatemia
Taidegrafiikan opetusalue

Kuvataiteen maisterin opinnäytteen kirjallinen osa
Palautuspäivä: 5.4.2022

Taiteellisten osien ohjaajat: Sirkku Ketola ja Outi Koivisto
Kirjallisen osan ohjaaja: Elina Saloranta
Tarkastajat: Salla Myllylä ja Juha-Heikki Tihinen

Kuvataiteen maisterin opinnäytteeni kirjallinen osa käsittelee opinnäytteeni kahta taiteellista osaa.

Ensimmäinen taiteellinen osa:

Mixing some shades of green

Kuvan Kevät 2021

Exhibition Laboratory, Lisätila

12.5.-6.6.2021

Teoskokonaisuudet osat:

1. *Blend in*

2021

236,4 x 649,6 cm

serigrafia

2. *Helper*

2021

45 x 5 x 10 cm

serigrafia, kartonki

3. *Guide (1)*

2021

70 x 70 x 15 cm, koko vaihtelee

serigrafia, metalli

4. *Guide (2)*

2021

40 x 8 x 10 cm, koko vaihtelee

serigrafia, metalli

Toinen taiteellinen osa:

yksityisnäyttely Soft Moment

Project Room, etutila

19.11. – 5.12.2021

Teoskokonaisuuden osat:

1. Kaunopunahattuset

2021

56 x 49 cm

serigrafia

2. Lulun uni

2021

140 x 100 cm

serigrafia

3. Eväkäs

2021

35 x 48,2 cm

serigrafia

4. Soft Moment

2021

55,5 x 47,5 cm

serigrafia

5. Lulun uni II

2021

74 x 110 cm

serigrafia

6. Matojen juhla

2021

49,6 x 63 cm

serigrafia

7. Mellow Fellow

2021

26,4 x 20,2 cm

serigrafia

8. Fancy Pansy

2021

25,7 x 21 cm

serigrafia

9. Lipaisu

2021

74 x 110 cm

serigrafia

10. Sipuliina

2021

59 x 49,5 cm

serigrafia

TIIVISTELMÄ

Kuvataiteen maisterin opinnäytteeni koostuu kahdesta taiteellisesta osasta ja tekstistä, jossa avaan ajatteluani ja työskentelyprosessiani taiteellisten osien taustalla. Käyn läpi työskentelyäni niin käyttämieni menetelmien kuin taiteilija- ja teosesimerkkien kautta sekä palaten työhuoneella käytyihin keskusteluihin. Opinnäytteeni kirjallinen osa sisältää myös taiteellisten osien sanallisen ja kuvallisen dokumentaation.

Opinnäytteeni ensimmäinen taiteellinen osa, teoskokonaisuus *Mixing some shades of green*, oli esillä Kuvan Kevät 2021 -ryhmänäyttelyssä 12.5.2021–6.6.2021. Kokonaisuus koostui neljästä serigrafialla toteutusta paperipohjaisesta teoksesta, jotka asettuivat näyttelytilan seinille ja lattialle. Teokset käsittelivät värin niukkuuden ja työn runsauden välistä jännitettä sekä katsomisen tapahtumaa. Teoskokonaisuus häilyi näkyvän ja näkymättömän rajapinnalla, vaatien näyttelykävijää aistimaan värin ja jäljen läsnäolon.

Toinen taiteellinen osa oli yksityisnäyttelyni Soft Moment galleria Project Roomissa 19.11–5.12.2021. Näyttely koostui kymmenestä lyijykynäpiirroksiin pohjautuvasta serografiavedoksesta, jotka oli ripustettu seinälle kehystettyinä tai ilman kehyksiä. Teoksissa oli aistittavissa kahden menetelmän – piirroksen ja serigrafian – yhdistyminen omaksi, hämääväksi jäljekseen. Pehmeiden teema näkyi painojäljen muhkeuden lisäksi kuva-aiheissa ja niiden viittauksissa tunnistettaviin asioihin ja olioihin. Painoväreihin valitsemani pigmentit, kuten grafiitti ja nokimusta veivät painokuvat takaisin piirtimien maailmaan.

Opinnäytteeni keskittyy välineen, materiaalin ja ajan merkitysten pohtimiseen. Tarkastelen jäljen tuottamiseen ja toistoon perustuvaa ilmaisua sekä sen toteuttamista piirtämisen ja painomenetelmien keinoin. Kirjoitan painamisprosessista, sen merkityksestä ja kehollisuudesta kuvan äärellä. Tekstistä ilmenee myös uteliaisuuteni tilaa ja katsomiskokemusta sekä värin olemusta kohtaan.

SISÄLLYSLUETTELO:

1.	<i>Mixing some shades of green</i> (Kuvan Kevät)	20
1.1	Teoksista	21
	<i>Blend in</i>	21
	<i>Helper, Guide 1 & Guide 2</i>	25
1.2	Peittäminen	25
1.3	Sulautuminen	27
1.4	Toistosta	30
1.5	Paljastuminen	33
1.6	Ajasta ja katsomisesta	40
2.	Soft Moment (Project Room)	51
2.1	Pehmeystä ja toisen tavoittelusta	56
2.2	Piirtämisestä	60
2.3	Menetelmien rajapinnalla	63
2.4	Painovärin materiaalisuudesta	69
3.	Kohti väriä	72
4.	Lähdeluettelo	74
5.	Kuvaluettelo	76
6.	Kiitokset	81

*jos tavoittelisi jotain melko huomaamatonta
jotain joka vaikuttaa tyhjältä mutta onkin täynnä
tai se voisi ilmestyä vaivihkaa
valua paikallaan
olla tilassa
liukua ja väreillä*

*Teokset ovat otteita tekemisen ja muodostumisen ääreltä. Toistamisen tarve
esittäytyy hienovaraisin mutta päättäväisin elein. Näkeminen ja näkyminen
puhuttelevat toisiaan kutsuen lähelle, työntäen kauas, antaen aikaa toisil-
leen. On käynnissä leikki värin ja jäljen kesken. Pinnoille asettuessaan ne
levähtävät ja pyytävät tulemaan huomatuiksi.*

Teostekstini Kuvan Kevät 2021 -katalogissa

MIXING SOME SHADES OF GREEN

Osallistuin keväällä 2021 Kuvan Kevät -näyttelyyn, jossa oli esillä opin-
näytteeni ensimmäinen taiteellinen osa, *Mixing some shades of green*.
Teoskokonaisuus muodostui neljästä silkkipainolla toteutetusta pape-
ripohjaisesta teoksesta. Teokset käsittelivät katsomisen tapahtumaa
sekä niukkuuden ja runsauden välistä suhdetta. Kokonaisuus oli esillä
Exhibition Laboratoryn Lisätilassa Merimiehenkadulla. Työt levittytyi-
vät näyttelytilan seinille ja lattialle muodostaen hillityn ja vähäeleisen
kokonaisuuden.

Näkyvää ja näkymätöntä sekä illuusioita painolaatalla

*Katso tarkkaan tai saatat kävellä ohi: Miina Ahon (s. 1990) kookas silkki-
painoteos Blend in (2021) sulautuu nimensä mukaan seinään. Teos näyt-
tää kaukaa valkoiselta, ja vasta lähellä huomaa sen hentoakin hennom-
mat värit. Yli 15 neliometriä laaja pinta on täynnä pikkuruista aaltokuviota.*

*Huomaamattomia kuvioita löytyy myös teoksesta Guide (1) (2021), joka
muistuttaa viuhkaksi avattua maalikaupan värikarttaa. Valkoiselta näyt-
tävä teos itse asiassa muodostaa eräänlaisen väriympyrän. Helper (2021)
taas imitoi maalarinteippirullaa.*

Ahon teokset häilyvät kiehtovasti näkyvän ja näkymättömän rajalla.

*Oman käsitteellisen ulottuvuutensa teoksiin tuo niiden performatiivisuus:
taiteilija on nähnyt valtavan vaivan jonkin eteen, jonka pystyy hädin tuskin
näkemään.¹*

¹ Mäcklin, Harri 2021. Kuvan Kevät-näyttelyarvostelu, *Helsingin Sano-
mat* 18.5.2021.

TEOKSISTA

BLEND IN

Mixing some shades of green muodostui neljästä työstä. Näistä pääteok-
sena toimi kokonaisen seinän peittänyt *Blend in*. Teos koostui 64 silkki-
painovedoksesta, jotka olin liisteröinyt seinälle. Vedoksissa toistui pieni,
aaltoileva viiva. Mitoiltaan työ oli 236,4 x 649,6 cm, ja se peitti yhden
näyttelyseinän lähes täysin. Suuresta koostaan huolimatta teos oli miltei
näkymätön, sillä väriä oli vain niukasti. Vedosten väri liukui vähitellen
vasemman reunan keltaisesta oikean reunan siniseen.

Teos oli vedostettu 16 värillä: keltaisella, sinisellä ja näiden neljällätoista
välisävyllä. Valitsin värit intuitiivisesti, pyrkimyksenäni luoda tilaan jonkin-
lainen tunnelmanmuutos. Päädyin selkeään vastapariin kylmä-lämmin.
Valitsin pigmenteiksi ultramariinin, kylmän sinisen ja lämpimän kromin-
keltaisen. Värien sekoittaminen oli teknisesti haastava prosessi, joka vaati
paljon laskutoimituksia ja mittailuja. Mittasin grammalleen jokaisen välisä-
vyn sekoituksen, jotta väriiukuma seinällä olisi mahdollisimman tasainen.
Puhtaan keltaisen ja sinisen väliin valmistui siis 14 vihreän eri sävyä.

Tavoitteenani oli luoda teos, joka olisi katoamaisillaan näyttelytilaan. Tämä
näkyvillä ja näkymättömissä olemisen rajatila kiinnostaa minua. Mietin,
miten esittää jotain, mikä on vain juuri ja juuri havaittavissa. Miten toteut-
taa jotain hyvin niukkaa mutta samalla todella runsasta? Löytyessään
teos paljasti siihen kuluneen massiivisen työmäärän. Kuva-alan peittävä
tiheä viivasto osoitti käsin piirretyn jäljen paljouden, ja liisteröinti sekä
vedosten suuri lukumäärä kertoivat ruumiillisesta työstä. Työhön käytetyn
ajan ja esitystavan niukkuuden välinen dynamiikka oli mielestäni kiehtova
lähtökohta työskentelylle.

HELPER, GUIDE (1) ja GUIDE (2)

Kuvan Kevään teoskokonaisuuteen kuului myös kolme muuta työtä. Koin tärkeäksi esittää seinäteoksen rinnalla jotain, mikä tukisi teosta ja ohjaisi löytämään sen. Lisäksi halusin asettaa esille tapahtuman, joka viittaisi työntekoon. Remontoinnista kehittyi tällainen arkinen, tekemiseen viittaava tapahtuma. *Blend in*-teokseen valitsemani menetelmä ja esitystapa olivat jo viitanneet tapetoinnin kaltaiseen tilanteeseen, ja seuraavaksi halusin rinnastaa äärimmilleen viritetyt, viimeistellyt vedokset arkisiin kappaleisiin, kuten maalarinteippiin. Liitin yhteen arviolta 70 kappaletta silkkipainovedoksia, joista muotoutui teippirullaa imitoiva teos *Helper*. Teos oli liisteröity roikkumaan seinästä kuin oikea teippirulla, joka on jätetty odottamaan käyttöä. Rullassa käytetyt vedokset muodostivat hennon väriliukuman keltaisesta siniseen.

Maalarin väriviuhkoja muistuttavat teokset *Guide (1)* ja *Guide (2)* asetettiin näyttelytilassa lattialle seinän edustalle. *Guide (1)* oli nostettu lattiapinnasta kolmen teippirullan päälle ja avattu täysin auki, niin että se muodosti eräänlaisen pyöreän valuman. Teos sisälsi kaikki väriympyrän värit. Toinen teos oli asetettu seinän ja lattian rajalle nojalleen kuin se olisi huolimattomasti viskattu siihen. Tähän viuhkaan olin valinnut pelkkiä vihreän sävyjä, jotka olivat syntyneet kylmien ja lämpimien sinisten ja keltaisten sekoituksista. *Guide (2)* paljasti vain murto-osan sävyistään ja jätti suurimman osan katsojan pääteltäväksi. Väriviuhkamaisuuden tarkoitus oli voimistaa ajatusta remonttihilpeästä ja viitata värin läsnäoloon tilassa.

PEITTÄMINEN

Ennen *Blend in*-teoksen tekemistä olin pohtinut jo pidempään vedosten seinään liimaamista lähtökohdaksi työskentelylle. Keväällä 2019 toteutin Kuvataideakatemia Tasku-galleriaan ensimmäisen seinäteokseni *Vyöry*,

joka koostui 122:sta A4-kokoisesta seinään liisteröidystä silkkipainove-
doksesta. Vedoksissa toistui eri värein painettu aaltoileva viivasto, joka
muodosti rytmikkään, koko seinän täyttävän kokonaisuuden.

Jokin seinän peittämisessä ja liisteröimisessä kiehtoi minua. Tapettimai-
nen esitystapa mahdollistaa jäljen tarkastelun osana ympäröivää alustaa.
Se pakottaa materiaalin osaksi tilaa: jäljistä asettuu tilan rakenteeseen ja
paperi mukautuu seinän struktuuriin. Tämä ”pinnoilla pintojen peittäminen”
on minusta kiinnostavaa. Peittäminen tapahtuu työskentelyssäni myös
toisella tasolla. Ilmaisuni on perustunut pitkään toisteiseen jäljen tuottami-
seen. Piirtämistäni jäljistä, viivoista ja pisteistä muodostuu koko kuva-alan
täyttäviä pintoja. Tiheät viivastot toimivat alustana värin ja liikkeen esittä-
miselle. Seinälle liimattuina pinnat asettuvat ja sulautuvat tilaan ja saavat
uudet mittasuhteet. Kuva-alan peittävät pinnat laajentuvat paperiarkeilta
tilaa täyttäväksi massoiksi.

Myös käsitetaiteilija Sol Lewitt työskenteli seinäteosten ja litteiden parissa.
Lewittin taiteellinen tuotanto koostui sadoista seinälle piirtäen ja maalaten
toteutetuista teoksista. Varsinkin Lewittin ensimmäiset, *Wall Drawings*
-sarjaan kuuluvat piirroksot, jotka oli toteutettu lyijykynällä seinälle, puhut-
televat minua. Teosten tarkasti määritellyt viivastot kulmineen ja tiheyksi-
neen muodostavat erilaisia tummuusasteita. Jälki näyttäytyy seinien pinnat
täyttävinä, hienovaraisina harmaan sävyjen asteikkoina. Teosten vaatimassa
katsomisen herkkyydessä on jotain samaa kuin siinä, mihin itse pyrin.

Lopullinen ajatus seinäteoksen toteuttamisesta Kuvan Kevääseen lähti sel-
keytymään Jaana Laakkosen studiovisiitin jälkeen. Keskustelimme halustani
peittää ja täyttää tilaa vedoksillani. Laakkonen kannusti minua pohtimaan
tilallisuutta ja teoksen ”lukemista”. Entä jos ”kuva” olisikin jokin tunnelma
tai hetki näyttelytilassa? Mietimme, miten muuttaa tilan sävyä tai saada sei-
nille aikaan väreilyä. Minua kiehtoi myös Laakkosen esittämä ajatus ”värin
kanssa tilassa hengaamisesta”.² Työhuonevierailu olikin käänteentekevä

2 Laakkonen, Jaana 2020. Keskustelu työhuonetapaamisella
25.11.2020.

opinnäytteeni ja sen hetkisen työskentelyni kannalta. Sain keskustelusta
paljon ajatuksia, joita olen pystynyt hyödyntämään myöhemmin.

SULAUTUMINEN

Kuvan Kevään lähestyessä ajatukseni liisteröimisestä kehittyi kohti näyt-
telytilan tunnelman muuttamista mahdollisimman huomaamattomin kei-
noin. Halusin tehdä jotain, mikä hämäisi katsojaa. Pyrkimyksenäni oli luoda
tilaan kohtia, jotka näyttäisivät eri värisin valoin valaistuilta alueilta. Väristä
ja valoista tulivat mieleeni Dan Flavinin teokset. Flavin käsitteli töissään
valoveistosten ja niitä ympäröivän tilan suhdetta. Suurikokoiset, värillisillä
loisteputkilla toteutetut veistokset ottivat kokonaisia näyttelytiloja
haltuunsa. Toisin kuin Flavinin teoksissa, minun teoksissani ei kuitenkaan
ollut loisteputkia vaan hienovaraisin värisävyin vedostettuja, seinälle lii-
mattuja paperiarkkeja.

Suunnittelin aluksi valtavaa, koko näyttelytilan peittävää toteutusta. Ideoin,
että vedokseni kulkisivat näyttelytilassa muiden teosten taustalla, muut-
taen jokaisen kohdan tunnelmaa sisältämällään hennolla värillä. Näyttelyn
kuraattorin Sakari Tervon mielestä tämänkaltaisen työ olisi kuitenkin ollut
liian haastava ryhmänäyttelyyn, joten suunnitelma pelkistyi yhden seinän
peittämiseen. Tavoitteenani oli edelleen luoda tilaan hienovarainen muu-
tos, huomaamaton väreily.

Kuvan Kevättä edeltävänä syksynä keskustelin tilasta ja huomaamattomuu-
desta myös Aura Hakurin kanssa, joka mainitsi minulle Terhi Juurisen ja
Riitta Siiran suunnitteleman julkisen taideteoksen Helsingin Rautatiento-
rin metroasemalla.³ Vuonna 1982 toteutettu teos koostuu keraamisista,
Juurisen ja Siiran käsin tekemistä reliefilaatoista. Laatat muodostavat
seinille rytmikkäitä, graafisia kokonaisuuksia, jotka peittävät metrolaiturin
seiniä 35 metrin pituudelta.

3 Hakuri, Aura 2020. Keskustelu työhuonetapaamisella 30.10.2020.

Sol LeWitt: *Wall Drawing #63*, 1971/2009

Helsingin Sanomien mukaan tekijöiden tavoitteena oli siirtää rautatie-
aseman tunnelma laituritasolle ja luoda rauhallinen ympäristö kiireisille
matkailijoille.⁴ Ollessani teoksen äärellä pohdin, pätikö tämä omalla
kohdallani. Ennen Hakurin kanssa käymääni keskustelua en ollut juuri
kiinnittänyt huomiota metrotunnelin seiniin saati tiedostanut teoksen
olemassaoloa. Olinko silti alitajuisesti aistinut työt metroa odottaessani?
Ja olivatko ne vaikuttaneet minuun jotenkin siinä hetkessä?

Teoksen visuaalisen ja materiaalisen viehättävyyden lisäksi vaikutui sen
massiivisuudesta. On kiehtovaa, kun valtava määrä työtä, erityisesti käsi-
työtä, sulautuu tilaan jäädäkseen taustalle. Juurisen ja Siiran teos kannusti
minua syventymään opinnäytteessäni työn määrän ja näkymisen väliseen
suhteeseen.

TOISTOSTA

”Vasta toistaessa asia saa merkityksensä.”⁵

Keskustelin Hakurin kanssa huomaamattomuuden lisäksi toistosta ja sen
merkityksestä. Hakuri totesi kiehtovasti, että toisto on keino tehdä jokin
asia näkyväksi.⁶ Minulle se on juurikin tätä. Toisto on toiminut työsken-
telyni lähtökohtana koko opiskeluaikani. Se näyttäytyy teoksissani sekä
visuaalisena *jäljen* toistona piirtäen että performatiivisena *teon* toistona
painaen. Toiston avulla saan tehtyä jostain yksittäisestä eleestä tai jäljestä
merkityksellistä.

Vedostaessani Kuvan Kevään teoksia olin toistamisen ytimessä. *Mixing
some shades of green* -teoskokonaisuus koostui yhteensä sadoista vedok-
sista. Teoksissa toistui kolme eri viivastoa niin, että yksi työ koostui aina
yhden seulan tuottamasta kuvasta. *Guide (1)* ja *(2)* -teoksissa toistui sama
viivasto. Teoksia vedostaessani toistin sadoittain samaa liikettä: seulan

4 Helsingin Sanomat, Terhi Juurisen muistokirjoitus, 3.4.2015.

5 Pohdinta työpäiväkirjastani, marraskuu 2020.

6 Hakuri, Aura, 2020. Keskustelu työhuonetapaamisella 30.10.2020.

Terhi Juurinen ja Riitta Siira, julkinen taideteos Helsingin Rau-
tatientorin metroasemalla, 1982.

täyttö värillä, painaminen, arkin vaihto. Jokaisen teoksen painaminen tapahtui kerralla, ilman taukoja. En pessyt seulaa välissä vaan vaihdoin värin lennossa. Pisimmillään yhden valmiin teoksen vedostaminen saattoi kestää kaksi tuntia. Kehoni sulautui painopöydän jatkeeksi ja rytmittyi osaksi kuvia ja värejä tuottavaa painokonetta.

Vedostusruljanssin päätyttyä minulla oli rekki täynnä valkoiselta näyttäviä papereita. Fyysisen työn määrä suhteessa lopputuloksen värittömyyteen tuntui älyttömältä. Oli kierolla tavalla tyydyttävää tuottaa satoja arkkeja lähes värittömiä viivamassoja. Olin tyytyväinen hentojen sävyjen erottuessa arkeilta. Mitä pidempään katselin haaleita viivastoja, sitä enemmän ne voimistuivat. Olikin hankala luottaa enää omaan näköaistiinsa ja värin kylläisyyteen. Kuitenkin tieto arkkien sisältämästä väristä ja väriliukumasta riitti.

Myös kuvataiteilija Sirkku Ketola asettuu ikään kuin painokoneeksi teoksessaan *Body Called Paula*. Teos on toistoon perustuva installaatio ja performanssi, jossa Ketola vedostaa silkkipainolla paperille metrikaupalla neliväristä ornamenttia, yksi väri kerrallaan. Ornamenttimaisista kuvista koostuva paperinauha asettuu tilaan roikkumaan laskoksin. Ketola esittää teostaan kymmenen vuoden ajan eri paikoissa ympäri maailmaa, muutamia kertoja vuodessa. Naantalin taidehuoneen näyttelytekstissään Ketola ilmaisee kehon palautuvuuden määrittelevän teoksen esitystahdin.⁷ Samassa näyttelytekstissä hän mainitsee, että teoksessa kädet ja tila muodostavat serigrafian avulla ”ihmisprintterin”.⁸ Tästä ihmiskehon painokonemaisuudesta tulee mieleen myös kuvataiteilija Suvi Sysin performatiivinen teos *Intwine*, joka oli nähtävillä SIC-galleriassa vuonna 2018. Sysi vedosti koko näyttelyn keston ajan käsin puupiirroslaatalta aaltoilevaa kuviota paperille, joka asettui laskomaisesti roikkumaan Sysin ympärille ja lopulta peitti hänet kokonaan.

7 Naantalin taidehuone. 2020. Näyttelyteksti: *Sirkku Ketola: MAA ALLA feat. A Body Called Paula*.

8 Naantalin taidehuone. 2020. Näyttelyteksti: *Sirkku Ketola: MAA ALLA feat. A Body Called Paula*.

Ketolan ja Sysin performatiivisissa teoksissa keho ja sen ”painokonemaisuus” olivat konkreettisesti näkyvillä, kun taas *Mixing some shades of green* -teoskokonaisuudessa työskentelyn kehollisuus jäi katsojan päättäväksi. Valtava fyysinen työ antoi itsestään vihjeen toiston ja vedosten määrän muodossa. Teoksen performatiivisuus ilmeni eleenä tämän työmäärän ja visuaalisen niukkuuden edessä. Jo valitsemani tapa vedostaa teoksiin väriliukumat vaati paljon työtä. Ennen kuin pystyin näkemään, oliko liukuma sulava, jouduin vedostamaan kaikki vedokset alusta loppuun. Painopaperin liisterinsietokyky ja liimattavuus sekä värin intensiteetin löytäminen vaativat myös useita liisteritestejä seinälle. Toteutin *Blend in* -teoksen pelkästään testimielessä useita kertoja alusta loppuun aina värien mittaamisesta ja sekoittamisesta vedosten painamiseen, liisteröimiseen ja irrottamiseen saakka.

Painamiseen kuuluva toisto on kehollisesti raskas mutta ajatuksena kiehtova prosessi. Oli kyse sitten satojen vedosten painamisesta tai tuhansien viivojen piirtämisestä, meditatiivinen, lähes konemaiseen toistoon perustuva työskentely on minulle tapa ajatella ja olla kuvan muodostumisen äärellä. Olen tavallaan tietämätön, mitä tuleman pitää. Toiston edetessä minulle paljastuu, mitä onkaan muotoutumassa. Hetkenä, jona jälki ja väri täyttävät pinnan, tulee myös minulle täyttynyt olo.

PALJASTUMINEN

Työskennellessäni opinnäytteeni parissa muistin Lotta Hännisen taiteilijaluennon, jolle osallistuin opintojeni alkuvaiheessa. Hänninen esitteli luennolla vuonna 2017 Forum Boxissa esillä ollutta yksityisnäyttelyään *Broken Lines*. Olin käynyt katsomassa näyttelyn ja muistan olleeni siitä hyvin inspiroitunut. Erityisesti olin vaikuttunut Hännisen materiaalin- ja värinkäytöstä. Sen lisäksi että teokset leikkivät väriaineella ja valolla, niissä oli näkemiseen liittyvä taso, joka kiehtoi minua.

Lotta Hänninen: Broken Lines, 2017 Forum Box.

Hännisen näyttely koostui kahdesta teoksesta. Lattialle asetettu *Broken Lines* (2016) oli parkettilattiaa muistuttava, mdf-levyistä koostuva maalau-sinstallaatio. Suorakaiteen muotoiset levyt oli maalattu vaaleilla vihreän ja punaisen vastasävyillä, jotka paljastuivat valon osuessa levyihin. Teosta kiertäessä levyt väreilivät liikkeen sekä katseen ja valon kohdistumisen mukaan. Näyttelyn toinen teos *Standards* (2016) koostui useasta seinälle ripustetusta suorakaiteen muotoisesta maalauksesta, jotka olivat täynnä yksityiskohtaisia viivastoja ja ruudukkoja.

Sini Mononen kirjoittaa Mustekalan verkkoartikkelissa Hännisen *Broken Lines* -näyttelystä:

*”Hännisen teokset ovat näennäisen helppoja. Lähempi tarkastelu paljastaa pikkutarkan käsityön ja huolellisen suunnittelun. Viivaa tutkivina maalausinstallaatioina Hännisen teokset viittaavat yhtä aikaa piirustuk-sen ja maalauksen historiaan. Vaikka Hänninen pakottaa viivan suoriin riveihin, hänen teoksissaan on runsaasti huumoria. Niin ikään maalauksen perinteestä kurotetaan kohti banaaleja aiheita, suttupaperia ja nopeasti asennettavaa parkettia.”*⁹

Näen Hännisen näyttelyssä ja Monosen kuvauksessa monia yhtymäkohtia omaan työskentelyyni. Erityisesti minua ilahduttaa se, että Mononen näki Hännisen töissä huumoria. Myös minä tavoittelin niukkuuden ja hienova-raisuuden rinnalle rentoutta ja huumoria rakentamalla viittauksia käynnissä olevaan remontointihetkeen.

Katsomisen tapahtuman ja teknisen toteutuksen lisäksi minua kiehtoi Hännisen *Broken Lines* -näyttelyssä se tapa, jolla teokset paljastuivat, tulivat esiin. Kaukaa teokset näyttivät harmailta ja valkoisilta pinnoilta. Lähempi tarkastelu paljasti maalausten sisältämät täsmälliset ruudukot ja viivat sekä värin. Tämä kaukaa ja läheltä katsomisen suhde ja löytämisen tapahtuma

⁹ Mononen, Sini. 2017. Näyttelyarvostelu: Lotta Hänninen: *Broken Lines*.

olivat keskeisiä myös omassa työskentelyssäni Kuvan Kevät -näyttelyn parissa. Halusin tehdä jotain, mikä pakottaisi katsojan lähelle, kiinni materiaaliin ja menetelmään.

Mixing some shades of green -teoskokonaisuus sisälsi paljon informaatiota: jälkiä, väriä ja viittauksia. Päätin esittää ne kuitenkin mahdollisimman hienovaraisin keinoin, jotta näkemisen ja löytämisen tarpeet pysyisivät läsnä. Jos Helper sekä *Guide (1)* ja *(2)* olisi toteutettu voimakkain värein, ne olisivat saattaneet ottaa liikaa tilaa ja viedä huomion pois *Blend in* -teoksen löytämiseltä. Oli palkitsevaa kuulla katsojien oivalluksia teoksen äärellä, sillä jännitin, että tajuaisiko ja löytäisikö kukaan sitä, mitä olin tarkoittanut. Pelkäsin niukkuuden olevan liian voimakasta ja teoksen katoavan kokonaan. Monelta teos jäikin huomaamatta. Tiedostin tämän jo ennen näyttelyä, ja se oli osa työn luonnetta. Oli silti piinaavaa toteuttaa ryhmänäyttelyyn teos, jonka ideana oli lähes kadota.

AJASTA JA KATSOMISESTA

”Väri tarvitsee ajan. Silmä tarvitsee ajan.”¹⁰

Näyttelyä valvoessani kirjoitin ylös ajatuksia ja palautetta töistäni. Sain kuulla, että teokseni ääressä teki mieli kuljeksia ja oleilla pitkään, että väri voimistui sitä tuijottaessa ja että viivojen seinältä löytyminen sai aikaan oivalluksen tunteita. Tällaiset palautteet tietenkin ilahduttivat minua. Koin onnistuneeni, kun katsojalle välittyi se, mitä olin hakenut. Purin paperille myös turhautumisen tunteitani, joita teoksen ohittaminen aiheutti. Olen kirjoittanut muistikirjaani mm. lauseen: ”Katsoja haluaa nopean vastauksen.” Vaikka olin varautunut siihen, että läheskään jokainen ei tulisi näkemään tai löytämään teosta näyttelystä, olin kuitenkin turhautunut, kun niin kävi. Turhautumisesta huolimatta ajatus ”nopeista vastauksista” oli kiehtova juuri katsomiseen ja siihen käytettyyn aikaan liittyen.

10 Ote työpäiväkirjastani toukokuulta 2021

Emilia Tanner: *Circles*, 2021

Myös kuvataiteilija Emilia Tanner käsittelee teoksissaan näkemistä ja katso-
mista ja käyttää tähän välineinä valoa ja paperia. Kevättalvella 2021 Tan-
nerilla oli galleria Project Roomissa yksityisnäyttely Elsewhere, jonka teos
Circles teki minuun syvän vaikutuksen. Teos koostui seinälle ripustetusta
paperiarkista ja valon siihen muodostamasta neliöstä. Tilaan oli rakennettu
valseinä, jonka taakse oli asennettu ja ajastettu valo. Valoneliö ilmestyi
paperille hitaasti ja hienovaraisesti ja hiipui samalla lailla pois. Olin teoksen
äärellä lumoutunut. Katsomiskokemus oli hämmentävä ja silmää hämäävä.
En malttanut olla katsomatta muualle ja kun käänsin katseeni takaisin,
epäilin, että valo oli vain heijastus paperilla jo olleesta valosta. Tanner
kuvaava omaa näkemisen kokemustaan *Circles* -teoksen parissa kuvataiteen
maisterin opinnäytteessään:

*”Tehdessäni teosta Circles tarkkailin erityisesti hetkiä, joina ajastamani valo
oli juuri tulossa näkyviin paperiarkille, jolloin saatoin nähdä aavistuksen tai
enteen tulevasta. Samoin valon kadotessa saatoin nähdä neliön ääriviivat,
kunnes ne olivat melkein kadonneet ja lopulta poissa. Minua kiinnostivat
ne hetket, jolloin jokin on juuri muuttumassa toiseksi, jolloin jotain on
juuri tuloillaan tai katoamassa. Hetket, joita tuskin huomaa – jotka ovat
jo poissa kun ymmärrän katsoa tarkemmin.”¹¹*

Pystyn samaistumaan tähän näkemisen tarkkailuun. Talvella 2021 sain mah-
dollisuuden toteuttaa *Blend in* -teoksen uudelleen Riikka Thitzin kuratoi-
maan ryhmänäyttelyyn Ebb and flow. Näyttely oli Kuvataideakatemia-
uuden galleriatilan Kuva/Tilan avajaisnäyttely. Toista kertaa teoksen parissa
työskennellessäni tajusin, että tekijänä minun on mahdotonta nähdä teosta
”löytäjän” silmin. On todella vaikea arvioida värin voimakkuutta, kun tietää
värin olevan läsnä. Teosta tehdessäni työskentelinkin kuin sokea. Vaikka
omille töilleen on tavallaan aina sokea, niin *Blend in* -teoksen tapauksessa
sokeuduin jo sille, että oliko teokseni näkyvissä vai ei. Sopivan intensi-
teetin löytäminen näkyvän ja näkymättömän rajalla oli kiehtovalla tavalla
haastavaa.

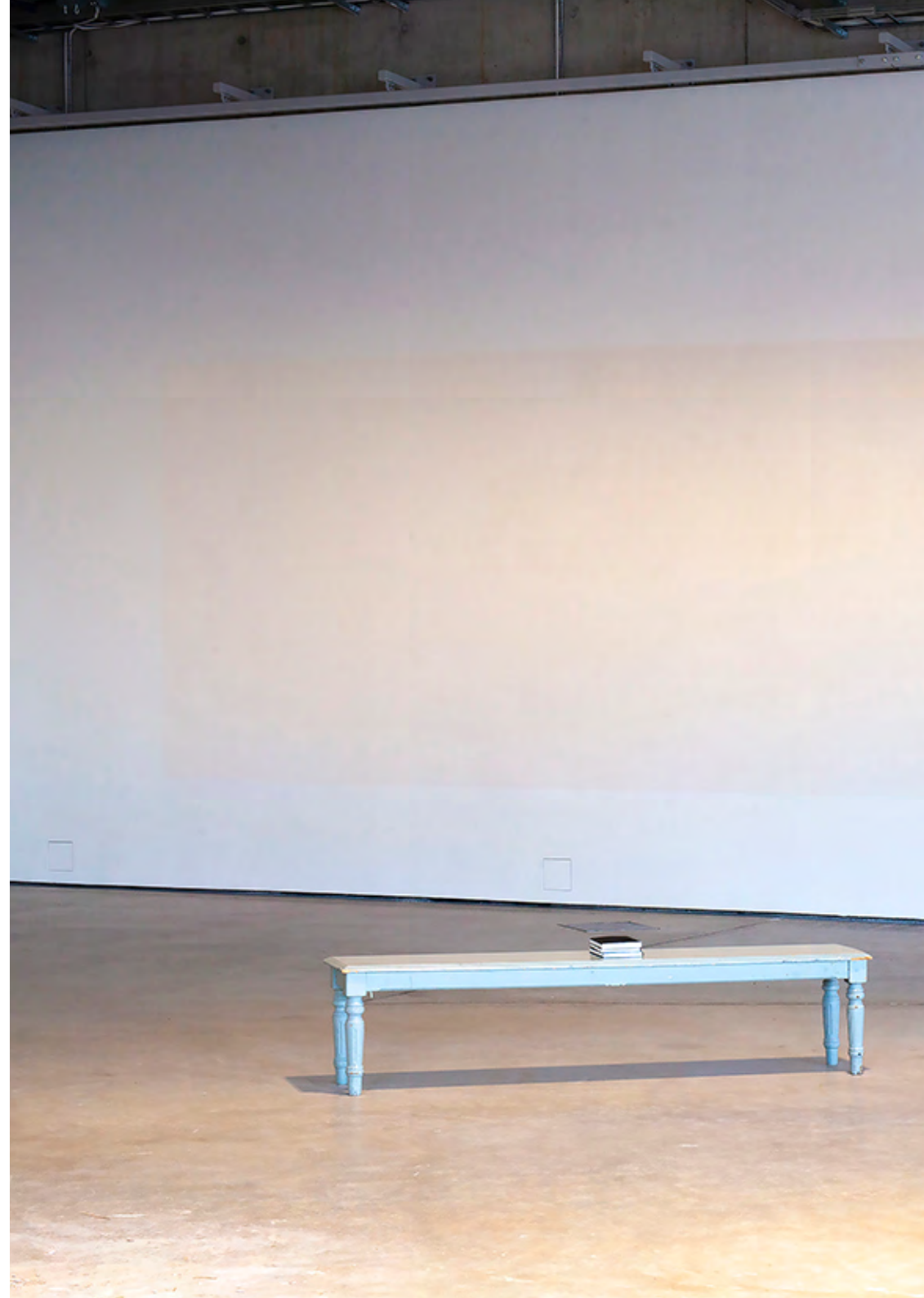
11 Tanner 2021, 63.

Työstäessäni *Blend in* -teosta pohdin näyttelykävijää ja katsomiseen käytettyä aikaa. Kuvatulvan täyhteisessä ajassa koin merkitykselliseksi tehdä jotain todella verkkaista. Halusin haastaa nopeasti aistittavat, visuaalisesti näyttävät teokset ja tarjota hitautta ja katsomiseen herättelyä. Niin Ebb and flow'n toisinto kuin Kuvan Kevään versio vaativat tilan tarkempaa, herkempää aistimista. Teokset paljastivat itsensä vasta vähitellen, ajan kanssa, ja jäivät nopeiden katseiden ulottumattomiin.

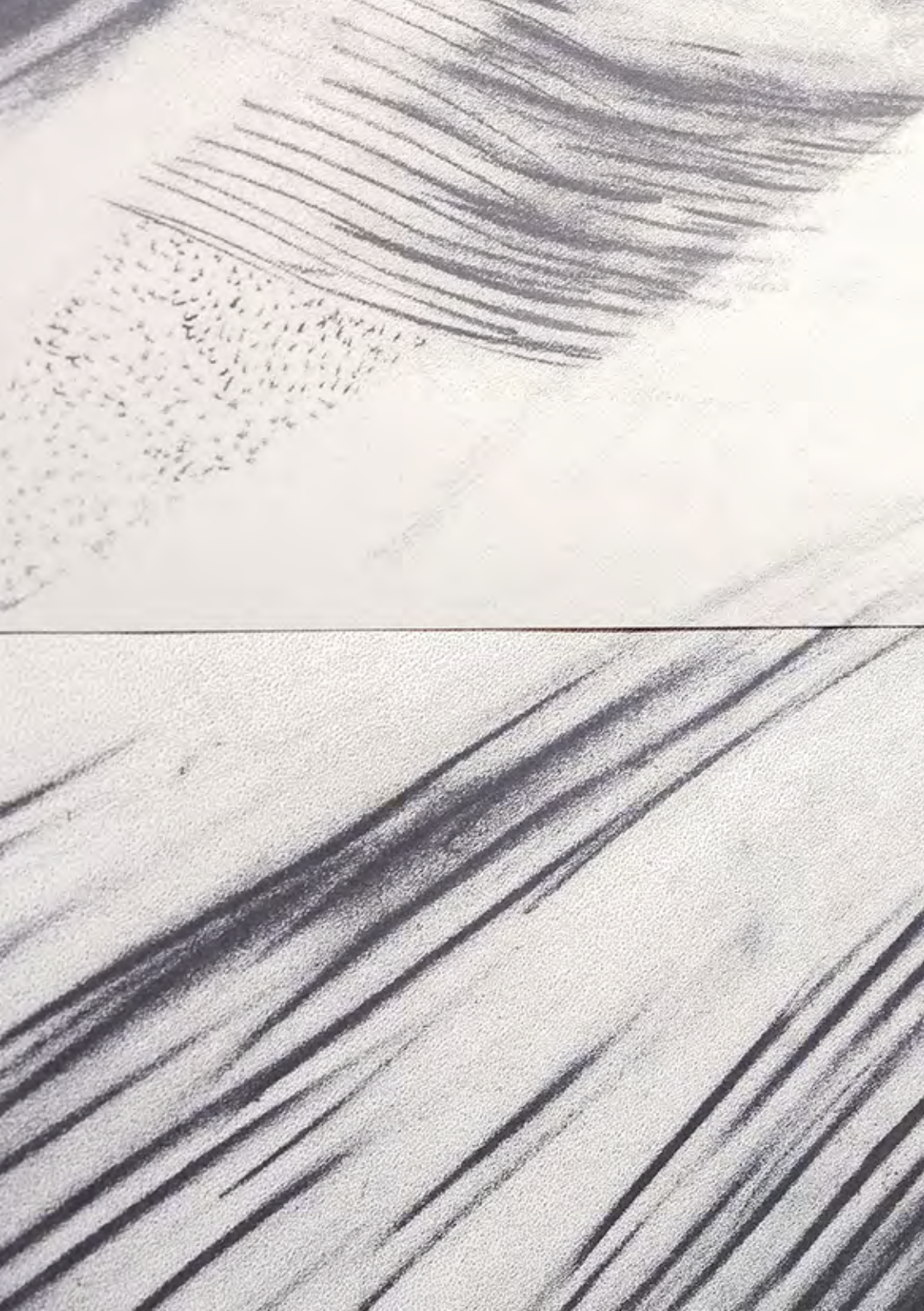
Keskustelimme Riikka Thitzin kanssa katsojan valppaudesta. Hän totesi seinäteokseni rikkovan tiettyjä odotuksia ja tekemiseni olevan sellaista, mitä taidemaailman rakenteet eivät välttämättä tue.¹² Kun visuaaliset keinot on viritetty niukkuuden ja olemattoman rajalle, teoksen palkitsevuus syntyy vasta ajan kanssa. Katsomiseen pitää keskittyä. Ajallisuuden lisäksi teoksiin liittyy väliaikaisuutta. Kuten Sol Lewittin *Wall Drawings* -sarjan teokset, omat seinäteoksenikin ovat olleet nähtävillä vain tietyn näyttelynkeston verran. Näyttelyn loputtua seinältä irrottamani vettyneet vedospaperit ovat päätyneet roskiin. Jäljelle ovat jääneet vain yritykset dokumentoida valokuvan keinoin jotain, jota on haastavaa nähdä ilman silmän ja teoksen välissä olevaa linssiäkin.

Kuvan Kevään teoksia tehdessäni mietin paljon rohkeutta ja rohkeaa värinkäyttöä. Useinhan tämä mielletään jonkinlaiseksi voimakkaaksi väri-ilotelluksi ja kannustettavaksi toiminnaksi. Olen kuitenkin päätenyt siihen, että on rohkeampaa tehdä jotain lähes väritöntä. Jotain, mikä lähes katoaa näyttelytilaan.

12 Thizt, Riikka. Sähköpostikeskustelu 7.2.2022.

SOFT MOMENT

Maisterin opinnäytteeni toinen taiteellinen osa, yksityisnäyttelyni Soft Moment oli esillä galleria Project Roomissa marras-joulukuussa 2021. Näyttely koostui vuoden 2021 aikana valmistuneista, lyijykynäpiirroksiin pohjautuvista serigrafiavedoksista. Teemana teosten taustalla oli pehmeys ja sen tavoittelu. Työt sijoituivat esittävän ja abstraktin rajalle sekä kahden menetelmän välimaastoon. Lyijykynän piirrosjälki ja serigrafian painettu rasteri sekoittuivat omaksi, hämääväksi jäljekseen. Itse valmistamani, grafiittipigmentistä ja nokimustasta hiertämäni painovärit veivät painetut kuvat takaisin lyijykynän ja hiilipiirroksen maailmaan.

Käytössäni oli gallerian etutila. Halusin Kuvan Kevään tilallisuuden ja kolmiulotteisuuden jälkeen esittää teoksia perinteisemmällä tavalla näyttelytilassa: kehystettyinä ja seinälle ripustettuina. Esillä oli kymmenen teosta. Viisi näistä olin kehystänyt itse, ja loput viisi ripustin seinälle ilmavasti, kapalevyille ja pahville kiinnitettyinä. Kapalevyihin ripustamieni teosten kiinnitysmekanismi jäi vedosten taakse piiloon, ja ne näyttivät leijuvan hieman irti seinästä. Kolme näistä levyihin kiinnitetystä teoksista koostui useammasta arkista niin että ne muodostivat kahden ja neljän paperiarkin kokonaisuudet. Näissä viiva esiintyi suuremmassa koossa, pintana, jonka saattoi kuvitella jatkuvan arkkien ulkopuolelle. Ripustustapoja pohtiesani halusin luoda jännitteen kehystettyjen kuvien ja kehystämättömien pintojen välille.

PEHMEYDESTÄ JA TOISEN TAVOITTELUSTA

Työskenneltyäni pitkään värin niukkuuden ja katsomisen käsitteellisen puolen kanssa koin vapauttavaksi tehdä jotain näkyvää, selkeää ja ilmaistuaan voimakkaampaa. Hienovaraisuuteen virittäytyneen, tarkkuuteen ja mittailuun pohjautuvan työskentelyn jälkeen kaipasin keskittymistä kuvaan ja piirrosjälkeen. Soft Moment -näyttelyä työstäessäni uppouduin piirtämiseen, painamiseen ja painoväreihin.

Pehmeiden teema oli kantavana teosten taustalla ja aistittavissa eri tavoin. Käyttämieni pehmeiden lyijykynien ja grafiittikynien jälki toistui serigrafian ansiosta suurena ja muhkeana. Esittävän ja abstraktin rajalle sijoittuneet kuvat vihjasivat tunnistettaviin, pehmeiksi miellettyihin muotoihin ja eleisiin. Katsoja saattoi nähdä teoksissa silittävän käden, hiukset tai limaisen nilviäisen. Teosnimien, kuten *Mellow Fellow* tai *Lipaisu*, avulla pyrin viittaamaan tunnistettaviin asioihin mutta jättämään samalla tilaa tulkinnalle.

Pehmeiden ajatukset teosten taustalla liittyivät myös kehollisiin tuntemuksiin ja ihmismäisen olemisen ajoittaiseen vaikeuteen. Pohdin kosketuksen merkitystä sekä suhdettani toisiin lajeihin. Miltä tuntuisi, jos jokin toinen laji silittäisi minua eikä toisin päin? Minulle kosketus on luontaisin tapa päästä lähelle ja kertoa että välitän. En kuitenkaan voi olla varma, mitä esimerkiksi kastemato on silityksestäni mieltä. Lierolla ei ole aivoja, mutta se tunnus-telee ympäristöään tuntoaistin avulla. Minun oletukseni mielihyvää voi madosta tuntua pahimmassa tapauksessa kivulta.

Kuvataiteilija Maiju Hukkanen on käsitellyt teoksissaan toislaajisuutta ja ihmisen suhdetta muihin lajeihin ja ympäristöönsä. HAM-galleriassa esillä olleessa yksityisnäyttelyssään ”Päiviä, jotka rytmittyvät päiväunien mukaan” Hukkanen tarkasteli eläintä ja sen mahdollisuuksia toteuttaa itseään ihmiselle tehdyissä tiloissa. Hukkasen jokapäiväistä elämää toislaajisen eläimen kanssa käsitelleissä teoksissa vain toinen – ihminen – oli vapaa valitsemaan ympäristönsä.¹³

¹³ HAM-galleria. Näyttelyteksti Maiju Hukkanen: *Päiviä, jotka rytmittyvät päiväunien mukaan*.

lhailen Hukkasen tapaa lähestyä toislajisuuden teemaa piirtämisen keinoin. Erityisesti pidän hänen tavastaan käyttää hiiltä. Suurikokoisissa hiilipiirroksissa pehmeä, utuinen piirrosjälki vuorottelee kovien ja selkeiden rajausten kanssa. Teoksissa valon eri asteet aaltoilevat lempeästi mutta voimakkaasti. Katsojana pääsen lähelle hiilen jälkeä ja aistimaan sen koko viehättävyyden. Hukkasen teoksissa on samankaltainen esittävyys ja abstraktiuden taso kuin Soft Moment -näyttelyni teoksissa. Kuvien esittävät osat muuttuvat piirtimen avulla joksikin muuksi, tunnistamattomaksi ja tulkittavaksi. Piirtäminen luo mahdollisuuden muovata kuva-aihetta kohti jotain alkuperästään poikkeavaa.

Hukkasen tapa käsitellä toislajisuutta tulee lähelle arkista elämää, ihmisen suhdetta lemmikkeihin. Pystyn hyvin samaistumaan hänen pohdintoihinsa. Soft Moment -näyttelyn teoksien taustalla olikin pyrkimys tavoitella toisten lajien olemuksia ja lähestyä jotain muuta kuin ihmistä.

PIIRTÄMISESTÄ

“... piirrän, koska en tiedä miltä lopputulos näyttää. Koska haluan tietää sen, piirrän.”¹⁴

Piirtämisen välittömyys on minulle vapautta. Se on suoraa toimintaa kuvan äärellä: viivojen, jälkien ja muotojen tuottamista. Piirtämiseen ryhtyminen on suhteellisen vaivatonta. Kynä voi olla mikä vaan, mikä sattuu käteen tarttumaan. Piirtimeksi riittää oma sormikin. Alustana voi toimia pelkkä ilma, vaikka yleensä paperiakin lojuu joka paikassa. Taiteilija Aline Helmcke toteaaakin *Viivan filosofia* -kirjassa ilmestyneessä kirjoituksessaan “Viivan liike”, että piirustuksen potentiaali on välineen pelkistyneisyydessä.¹⁵ Se ei vaadi valmisteluja tai tilaa, pelkkä motivaatio, piirrin ja alusta riittävät. Piirtämisen tahtia ei määrittele myöskään mikään materiaalista riippuva tekijä, kuten värin kuivuminen tai sekoittaminen.¹⁶

14 Helmcke 2020, 51.

15 Helmcke 2020, 35.

16 Helmcke 2020, 35.

Maiju Hukkanen: *Huomenna menen ulos*, 2021. Yksityiskohta teoksesta.

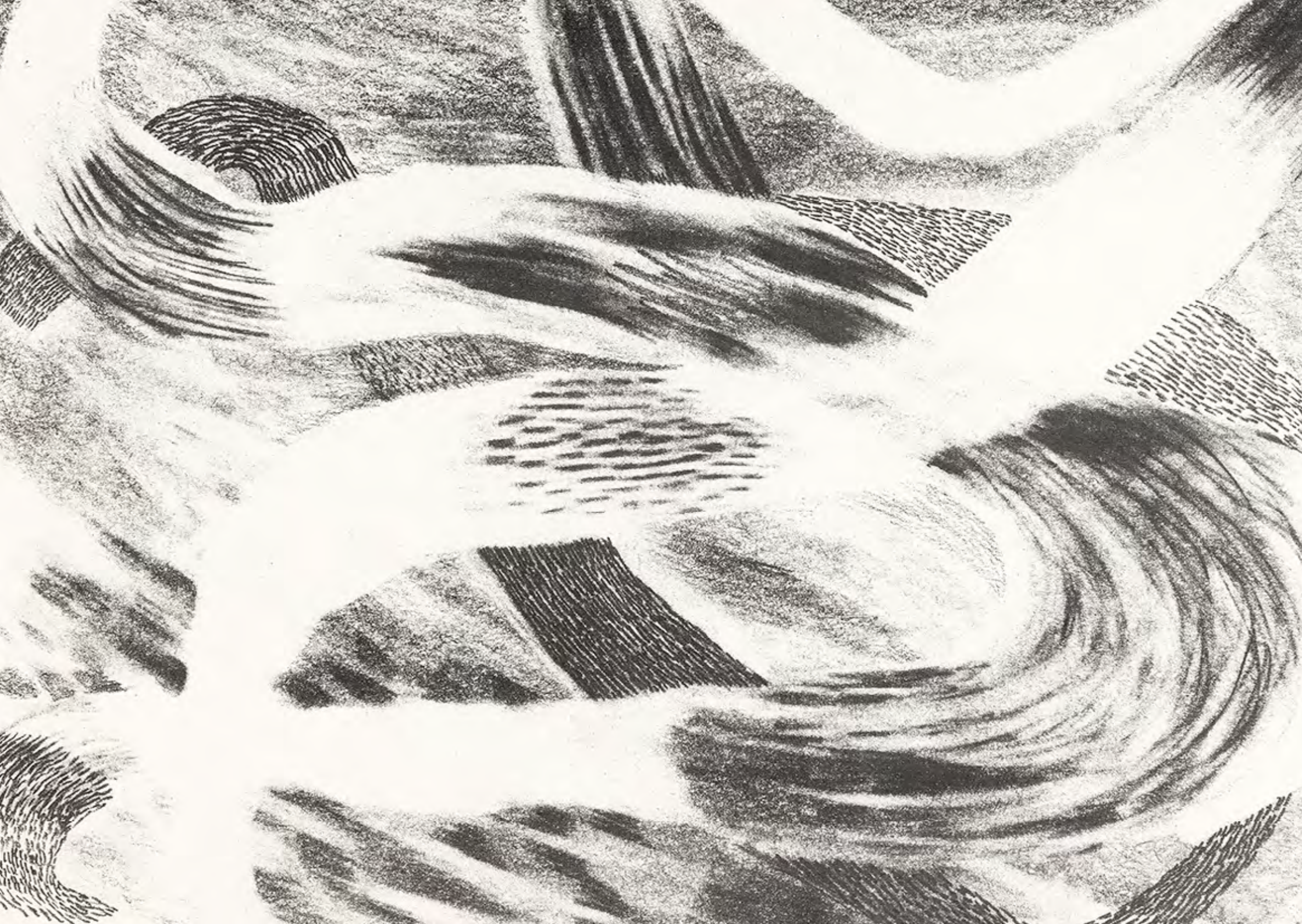
Suhtaudun piirtämiseen eri tavoin kuin painoprosessiin. Piirtäessäni pyrin päästämään irti osaamisesta. Yritän lähestyä sitä epävakavasti ja hieman hajamielisesti, ettei ajatus kuvantekemisestä lamauttaisi. Piirros syntyy tällöin jostain tiedostamattomasta käsin. Kuvan onnistumiseen vaikuttaa se, missä ajatukseni silloin ovat. Esimerkiksi puhelun tai luennon aikana yleensä syntyy usein miellyttävää jälkeä, kun taas tietoisesti piirtäminen voi tuottaa väkinäisen ja kamalan lopputuloksen. Valmis piirros saattaa olla hetken tuotos suttupaperille tai useita viikkoja työstetty teos.

MENETELMIEN RAJAPINNALLA

Piirtäminen ja eri taidegrafiikan menetelmät ovat minulle tapoja lähestyä kuvaa ja tekemistä. Molempien välineiden ominaispiirteet ja mahdollisuudet kiehtovat minua. Painomenetelmä antaa välineen käsitellä ja muovata alkuperäisen kuvan luonnetta. Piirretty viiva muuttuu uudeksi säilyttäen kuitenkin osan itsestään. Alkuperäinen piirros on töissäni harvoin jos koskaan lopullinen teos, vaan useimmiten se toimii materiaalina valotusoriginaalille. Painoprosessin kautta sen mittasuhteet ja materiaallinen sisältö ja ympäristö muuttuvat. Menetelmien rajapinnalla työskennellessä muodostuu uusi jälki, jossa molempien välineiden ominaisuudet ovat läsnä.

Olen kiinnostunut siitä, mitä jäljelle tapahtuu menetelmien välissä ja kuinka hallittavissa se pysyy prosessin aikana. Kirjassa *Printed Matter: Merkituksen kerroksia* ilmestyneessä artikkelissa "Eron taide: kuvien graafiset jäljet" Martta Heikkilä käsittelee sitä, miten piirtämisen välittömyys eroaa painomenetelmistä ja mikä on välimatka laatan ja vedoksen välillä. Heikkilä toteaa, että painoprosessiin sisältyy aina "näkymätön hetki" riippumatta siitä, kuinka hyvin taiteilija hallitsee välineensä.¹⁷ Vaikka minä koen hallitsevani tekniikkani unissanikin, liittyy painamisen vaiheisiin aina epäonnistumisen mahdollisuus. Usein epäonnistumiseen johtaa jokin käytännöllinen syy, kuten väärä valotusaika, emulsion huono sekoittuminen tai

17 Heikkilä 2021, 15.

rasteripisteen ja seulan tiheyksien epäsopivuus. Näiden mekaanisten seikkojen lisäksi painomenetelmän luonteeseen kuuluu myös taiteilijan hallintakyvyn ulkopuolelle jäävä tyhjä hetki tai aukko, jonka Heikkilä kuvaa syntyvän laatan ja alustan välisestä erosta.¹⁸ Heikkilä kutsuu tätä painoprosessissa syntyvää eroa ”sokeaksi hetkeksi”, jona tekijä ei taidoistaan ja materiaalin tuntemuksestaan huolimatta pysty ennakoimaan tai hallitsemaan eron vaikutusta lopputulokseen.¹⁹

Koen merkitykselliseksi työstää teoksia painetun taiteen kontekstissa. Painamisen prosessit ovat minulle luontevia keinoja lähestyä kuvaa ja päästä kiinni taiteen tekemiseen. Ne ovat muotoutuneet ajatteluani jatkeeksi, mutta eivät määrittele minua tekijänä tai sido mihinkään tiettyyn välineeseen. Olen silti hyvin viehättänyt taidegrafiikan menetelmien teknisistä ominaisuuksista. Opiskelujeni aikana olen käynyt läpi lähes kaikki eri painamisen menetelmät ja yrittänyt imeä jokaisen opit itseeni. Minulle painajan tai pajamestarin ammatti olisi unelmatyö kuvataiteilijuuden rinnalla. Ihailen taitoa ja lahjakkuutta erilaisten välineiden äärellä, olipa kyse sitten kuparin syövyttämisestä tai pronssivalujen tekemistä.

Työskentelyni taidegrafiikan menetelmillä on keskittynyt serigrafiaan ja syväpainon valotuspohjaisiin menetelmiin, kuten ImagOin ja polymee-rigravyriin. Olen huomannut näiden toimivan hyvin piirrosjäljen toistamisen välineenä. Rasteripiste mahdollistaa samankaltaisen sävyjen asteikon kuin vaikka maalausmaista jälkeä tuottava akvatinta. Lyijykynän sävyrikas jälki toistuu pehmeänä eikä kadota harmaan sävyjä matkallaan painetuksi kuvaksi.

Tämä matka piirroksista painetuksi jäljeksi kiinnostaa minua teknisesti ja visuaalisesti. Olen löytänyt keinon luoda serigrafian avulla pehmeää, litografiamaista jälkeä. Serigrafialle tyypillinen jyrkkyys ei ole tällöin läsnä, vaan tiheä rasteripiste muistuttaa hämäävästi piirrettyä jälkeä ja lyijykynän eri pehmeysasteita. Tätä tiheää rasterointia käytin työstäessäni Soft Moment -näyttelyn teoksia. Pehmeiden lyijykynien voimakas käyttö ja viivan kumittaminen sai aikaan maalauksellista piirrosjälkeä. Lyijykynän jälki toistui

18 Heikkilä 2021, 15.

19 Heikkilä 2021, 16.

painetuissa vedoksissa suurennettuna, muistuttaen hiilipiirrosta. Tämä painomenetelmän mahdollistama hämäävyys piirtimien ja menetelmien välillä on minusta kiinnostavaa.

Soft Moment -näyttelyssä päädyin jättämään piirrosoriginaalit kokonaisuudesta pois ja laittamaan esille vain painetut kuvat. Pohdin paljon alkupe-
räisten piirrosten roolia ja sitä, tulisiko niiden olla esillä. Halusin kuitenkin keskittyä painettuun kuvaan ja painoväriin ja jättää piirroksen taustalle, hämääjäksi.

PAINOVÄRIN MATERIAALISUUDESTA

Olen viime vuodet käyttänyt vedostamiseen lähes pelkästään itse valmistamani silkkipainovärejä. Valmistan värit pääsääntöisesti kasviperäisistä sideaineista ja joko kasvi- ja maaperäisistä tai synteettisistä pigmenteistä. Sideaineena käytän useimmiten riisitärkkelystä tai arabikumia, johon hierrän valitsemani pigmentin. Soft Moment -näyttelyn teoksiin valitsin piirtimiin viittaavia pigmenttejä kuten grafiittia ja nokimustaa. Halusin näin säilyttää painoprosessissa viittauksen lyijykynään ja hiileen sekä lisätä yhteyttä menetelmien välillä.

Ymmärryksen painovärien vaihtoehtoihin sideaineisiin sain osallistut-
tuani Malla Tallgrenin materiaaliopintoihin ja Mustarindassa kesällä 2019 järjestetylle Väriaineita luonnosta -kurssille. Temperoita valmistaessani tajusin, että ne voisivat toimia yhtä lailla vedostusaineina ja että akryylipoh-
jaiset painovärit eivät ole ainoa vaihtoehto liuotinpohjaisille painoväreille. Tämä herätti minussa uudenlaisen innon serigrafiaan. Värien valmistami-
sesta onkin tullut oleellinen osa taiteellista prosessiani. On miellyttävää tehdä väriaine itse ja päästä valinnoillaan vaikuttamaan sen toimivuuteen ja ominaisuuksiin, kuten kiiltävyyteen tai valonkesto-
on. Työskentely on jollain tapaa riisutumpaa ja hallittavampaa, kun tiedän millaisista aineksista väriaine koostuu. Useinhan taidetarvikevalmistajat eivät kerro, mistä painovärit koostuvat.

Materiaalin äärellä oleminen ja sen käsin kosketeltavuus on minulle tärkeää, oli kyse sitten paperista, matriisista tai väriaineesta. Sideaineen valmistaminen ja pigmentin siihen hiertäminen vie huomattavasti enemmän aikaa kuin valmiin painovärin sekoittaminen. Tämä hitaus materiaalin kanssa on kehkeytynyt merkitykselliseksi vaiheeksi työskentelyäni. Koen saavani paremmin otteen välineestäni, kun puran sen osiin. Materiaalilähtöinen työskentely antaakin minulle tekijänä uuden lähestymistavan ja näkökulman välineeseen. Se myös nostaa tietoisuutta kestävämmästä työskentelystä taidegrafiikan kontekstissa. On hyvä, että nykypäivänä yhä useammin tunnustetaan materiaalien valintojen eettisyys myös kuvataiteissa.

KOHTI VÄRIÄ

Opinnäytettä työstäessäni lähestyin kuvan esittämistä kahdesta toisistaan poikkeavasta näkökulmasta. Toteutin kaksi näyttelyä, jotka käsittelivät jäljen tuottamista samalla välineellä mutta eri tavoin. Opinnäytteeni ensimmäisessä osassa otin askeleen kohti tilallisuutta ja katsomisen kokemusta niukuuden ja samalla runsauden keinoin. Yksityisnäyttelyni teoksissa syvenyin piirroksen ja painetun kuvan yhdistämiseen, hämäten ja hyödyntäen molempien välineiden ominaispiirteitä. Molemmissa näyttelyissä olivat kuitenkin oleellisesti läsnä jälki, toisto ja tarve tehdä painettua taidetta.

Oleskeltuani pitkään jäljen äärellä huomaan, että minulla on tarve pyrkiä lähemmäksi värin olemusta. Haluan jatkaa työskentelyä katsomista käsittelevien teosten parissa ja syventyä värin kokemiseen. Minua kiinnostaa selvittää, miten eri tavoin värillä pystyy vaikuttamaan tilaan ja sen aistimiseen. Opinnäyte on johdattanut minut pidemmälle myös ajallisuuden pohdinnoissa. Seuraavaksi haluan tutkia värin katoavuutta ja paneutua tähän painovärien ja kasvipigmenttien avulla. Kasvipigmenttien käyttöön liittyvät valonkeston kysymykset tulevat toimimaan luontevasti osana teoksia ja lähtökohtana työskentelylleni. Niiden käyttö laajentaa myös ymmärrystäni värin materiaalisuudesta. Tätä tietoa ja taitoa toivon voivani jakaa jatkossa muillekin painetun taiteen kanssa toimijoille.

Painovärien valmistusta, 2021

LÄHTEET JA KIRJALLISUUS:

Aromaa, Arni; Järkkä, Mallu; Siira, Riitta & Strandman, Pia. 2015. Terhi Juurisen muistokirjoitus, *Helsingin Sanomat* 3.4.2015. <https://www.hs.fi/ihmiset/art-2000002813675.html>. Viitattu 10.1.2022.

Hakuri, Aura. 2020. Keskustelu työhuonetapaamisella 30.10.2020. Helsinki.

HAM-galleria. 2022. *Maiju Hukkanen: Päiviä jotka ryhmittyvät päiväunien mukaan*. Näyttely 15.1.2022-27.2.2022. https://www.hamhelsinki.fi/exhibition/maiju-hukkanen-paivia-jotka-rytmittyyvat-paivaunien-mukaan/?fbclid=IwAR2rAo7IVXG_lfGc4srBlgUUdo-zuelpvohtkXArdvYon-Cpbh5KqPuT3tE4. Viitattu 3.3.2022.

Heikkilä, Martta. 2021. Eron taide: kuvien graafiset jäljet. Teoksessa *Printed Matters: Merkitysten kerroksia*. Toim. Martta Heikkilä ja Annu Vertanen. Helsinki: Taideyliopiston Kuvataideakatemia, 15-16.

Helmcke, Aline. 2020. Viiva ja liike. Teoksessa *Viivan filosofia*. Suomentanut Markku Lehtinen. Toim. Martta Heikkilä ja Hanna Johansson. Helsinki: Taideyliopiston Kuvataideakatemia, 35-51.

Hänninen, Lotta. Taiteilijaluento, Taideyliopiston Kuvataideakatemia, 2017.

Laakkonen, Jaana. 2020. Keskustelu työhuonetapaamisella 25.11.2020. Helsinki.

Mononen, Sini. 2017. Kolme kuvaa: Lotta Hänninen, Minna Pöllänen ja Kati Rapia Forum Boxissa, Mustekala 7.2.2017. <http://mustekala.info/kritiikit/kolme-kuvaa-lotta-hanninen-minna-pollanen-ja-kati-rapia-forum-boxissa/>. Viitattu 15.2.2022.

Mäcklin, Harri. 2021. Kuvan Kevät-näyttelyarvostelu, Helsingin Sanomat 18.5.2021. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000007984681.html>. Viitattu 15.1.2022.

Naantalin taidehuone. 2020. Sirkku Ketola: MAA ALLA feat. A Body Called Paula. Näyttely 21.7.2020 - 9.8.2020. <https://www.naantali.fi/fi/tapahtumat/body-called-paula-performanssit>. Viitattu 8.3.2022.

Tanner, Emilia. 2021. Kuvataiteen maisterin opinnäyte. Taideyliopiston Kuvataideakatemia, Taidegrafiikan koulutusohjelma.

Thitz, Riikka. 2022: Ebb and flow / kiitos! Yksityinen sähköpostiviesti 7.2.2022. Viestin saaja: Miina Aho.

KUVALUETTELO:

Miina Aho, installaatiokuva näyttelystä Kuvan Kevät 2021, Exhibition Laboratory, Lisätila kuvaaja: Eetu Sihvonen	14-15
Miina Aho, installaatiokuva näyttelystä Kuvan Kevät 2021, Exhibition Laboratory, Lisätila kuvaaja: Miina Aho	16-17
Miina Aho, <i>Guide (1)</i> , 2021, serigrafia paperille, metalli (70 x 70 x 15 cm, koko vaihtelee) kuvaaja: Eetu Sihvonen	19
Miina Aho, yksittäiset vedokset teoksesta <i>Blend in</i> , 2021, serigrafia paperille (236,4 x 649,6 cm) kuvaaja: Miina Aho	22-23
Miina Aho, installaatiokuva näyttelystä Kuvan Kevät, 2021, Exhibition Laboratory, Lisätila kuvaaja: Petri Summanen / Kuvataideakatemia	24
Miina Aho, yksityiskohta teoksesta <i>Vyöry</i> , 2019, serigrafia paperille (237,6 x 315 cm) Tasku-galleria kuvaaja: Miina Aho	28
Sol LeWitt, <i>Wall Drawing #63</i> , 1971/2009, lyijykynä (244 x 305 cm) Haettu osoitteesta: https://www.artic.edu/artists/35429/sol-lewitt (27.3.2022) © 2008 The Estate of Sol LeWitt	29

Terhi Juurinen ja Riitta Siira, 1982, keramiikka, julkinen taideteos, Helsingin Rautatientorin metroasema kuvaaja: Miina Aho (31.1.2022)	31
Miina Aho, lähikuva teoksesta <i>Guide (1)</i> , 2021 kuvaaja: Miina Aho	34-35
Miina Aho, lähikuva teoksesta <i>Guide (2)</i> , 2021, serigrafia paperille, metalli (40 x 8 x 10 cm, koko vaihtelee) kuvaaja: Miina Aho	36-37
Lotta Hänninen, installaatiokuva näyttelystä Broken Lines, 2017, Forum Box Haettu osoitteesta: https://www.lottahanninen.net/ (24.3.2022)	38
Miina Aho, <i>Helper</i> , 2021, serigrafia paperille, kartonki (45 x 5 x 10 cm) kuvaaja: Miina Aho	41
Emilia Tanner, <i>Circles</i> , 2021, paperi, valonlähde (76 x 57 cm) kuvaaja: Emilia Tanner	42
Miina Aho, lähikuvat teoksesta <i>Blend in (II)</i> , 2021, serigrafia paperille (270 x 992 cm) kuvaaja: Miina Aho	44-45
Miina Aho, installaatiokuva näyttelystä Ebb and flow, 2021, Kuva / Tila. Kuvassa etualalla Tuuli Ojalan teos. kuvaaja: Miina Aho	47

Miina Aho, installaatiokuva näyttelystä Ebb and flow, 2021, Kuva / Tila kuvaaja: Petri Summanen / Kuvataideakatemia	48-49
Miina Aho, lähikuva teoksesta <i>Lulun uni</i> , 2021, serigrafia (140 x 100 cm) kuvaaja: Miina Aho	50
Miina Aho, installaatiokuva näyttelystä Soft Moment, 2021, Project Room kuvaaja: Mira Vornanen	52-53
Miina Aho, installaatiokuva näyttelystä Soft Moment, 2021, Project Room kuvaaja: Mira Vornanen	54-55
Miina Aho, lähikuva teoksesta <i>Mellow Fellow</i> , 2021, serigrafia (26,4 x 20,2 cm) kuvaaja: Miina Aho	57
Miina Aho, installaatiokuva näyttelystä Soft Moment, 2021, Project Room kuvaaja: Mira Vornanen	58-59
Maiju Hukkanen, yksityiskohta teoksesta <i>Huomenna menen ulos</i> , 2021, hiili paperille (301 x 147 cm) Haettu osoitteesta: https://maijuhukkanen.com/paivia-jotka-rytmittivat-paivaunien-mukaan-2/ (27.3.2022)	61
Miina Aho, 2021, luonnoksia kuvaaja: Miina Aho	62

Miina Aho, lähikuva teoksesta <i>Matojen juhla</i> , 2021, serigrafia (49,6 x 63 cm) kuvaaja: Miina Aho	64-65
Miina Aho, installaatiokuva näyttelystä Soft Moment, 2021, Project Room kuvaaja: Mira Vornanen	66-67
Miina Aho, lähikuva teoksesta <i>Lipaisu</i> , 2021, serigrafia (74 x 110 cm) kuvaaja: Miina Aho	70-71
Miina Aho, painovärien valmistusta, 2021, valokuva kuvaaja: Miina Aho	73

Kiitokset

Annu Vertanen
Elina Saloranta
Outi Koivisto
Sirkku Ketola
Ari Pelkonen
Laura Vainikka
Riikka Thizt
Milja Aho
Santtu Aho
Aleksi Ruuhilahti
Emilia Tanner
Mira Vornanen
Kerttu Saali
Eetu Sihvonen
Robin Ellis
Taidegrafiikan opetusalueen työmestarit
Taike

